

Hűség a hazához, a nemzetiséghez

Aki jövőt akar építeni, csak úgy teheti, ha visszanyúl gyökereihez, hiszen a múlt emlékképei építőkövei a jelennek és a jövőnek. Ha a múltat akarjuk idézni, emlékeznünk kell.

Emlékezni jöttünk, emlékezzünk együtt! Az 1700-as években Mária Terézia és fia telepés-rendelete sok német parasztot, később földbirtokos családot hívott Magyarországra. A telepések három turnusban, szorgalommal, istenfélelemmel és erkölcsi erővel telve érkeztek a török háborúktól feldúlt, elsvatagosodott országba, mely számukra az ígért földje volt.

Az idegen nyelv, szokások megnehezítették a beilleszkedésüket. A szólás, mely ebből az időből származik, jól tükrözi nehézségeiket:

„Der erste hat den Tod,
Der zweite hat die Not,
Der dritte erst das Brot.”

Fájdalommal tele, de hittel és reménységgel kezdtek neki az új haza felépítésének. A parasztok a termőföldhöz jutás reményében kiirtották az erdőket, megtisztították az irtványföldeket. Nagy erőfeszítések árán alakítottak ki szántót, rétet, legelőt, kenderföldet. Házaikat törekllel kevert agyagból, fa és nád felhasználásával építették. Pajtát emeltek, kutat ástak. A kertekben az asszonyok zöldséget termesztettek. Hamarosan szőlőt is telepítettek, amit nagy gondnal műveltek. A földeken vetésszorgót alkalmaztak. A cséplőhelyeket az állatok ellen élősövényvel, a víz ellen árokkal vették körül.

Minden nehézség ellenére hamarosan kápolnát, majd templomot építettek. 1710-ben Torbágyon már volt iskolaterem, ahova gyermekeiket járaták. Korán kiala-

kult a magyarságtudatuk, miszerint ők magyarországi németek. Nemcsak óriási szorgalmuk, igyekezetük, takarékos életük volt példaadó, hanem megmutatták, hogy saját kezdeményező-készségükkel és közös munkával miként lehet egy településnek előrébb jutni.

Majd néhány emberöltő, közel 300 év után, 1946-ban ugyanez a nép indult vissza Németországba, nagy fájdalommal és remény nélkül. Akik az 1941. évi népszámlálásnál német nemzetiségűnek, ill. német anyanyelvűnek vallották magukat, mind a kitelepítési listára kerültek. Az így összeállított listát a kiűzés előtt pár nappal a Községháza előtt kifüggesztették.

Az eközben érkezett magyar rendőrök, kommunista partizánok megszállták a községet, hogy a kitelepítés végrehajtását biztosítsák.

1946. február 22-én beállt az első kitelepítési szerelvény 30–35 vagonnal a torbágyi vasútállomásra is. A kitelepítésre kerültek előírás szerint személyenként 20 kg élelmiszert, 30 kg ruházati cikket, ágyneműt, kéziszerszámot, összesen 50 kg-ot kitevő csomagot vihettek magukkal.

Három napi itt tartózkodás után február 25-én délután 13 órakor indult ki az első transzport a vasútállomásra. Még ugyan ezen a napon a késő délutáni órákban beállt az újabb 35–40 vagonból álló szerelvény, hogy a kitelepítésre ítéltékkel útnak induljon az új haza felé. Hogy milyen hosszú ideig tartott a zord téli időben ez az utazás, igazolja, miszerint a szerelvény március 8-án érkezett meg Herbrechtingenbe. Innen a kitelepítettek légerekbe kerültek, majd a környék településeire osztották szét őket.

Ma már tudjuk, hogy a kitelepítés igazi oka a hűség volt. Mert hűségesek voltak anyanyelvükhöz, nemzetiségükhöz, őseikhez, szokásaikhoz. Ez a hűség élt és él bennük. Soha nem tagadták meg hazájukat, szívükben kioltathatlanul élt és él a haza, Magyarország.

Nekünk az egymás iránti megbocsátás jegyében is emlékeznünk kell. Soha többé nem szülehetnek meg olyan törvények, melyek hazájukat sirató embereket, családokat, testvéreket választanak el egymástól.

Szerencsére, nagyot változott a világ azóta. Európai demokráciát építünk, jogállamot, mely tiszteletben tartja és védi polgári emberi és kisebbségi jogait. Az Alkotmány, nemzetközi egyezmények, a Magyar–Német Barátsági Szerződés védik jogainkat.

Sokat változtunk mi, biatorbágyiak is. Megteremtettük a német nemzetiségi oktatás lehetőségét, új egyesületeket szerveztünk, melyek fő célja a német nemzetiségi hagyományok ápolása. Éltünk a kisebbségi önkormányzatiság lehetőségével is. Létrehoztuk alapítványunkat.

Sajnos Biatorbágyi Nagyközség Képviselő-testületében nem mindig találtunk igazi partnerre küldetésünk megvalósításában.

Mi azonban a világ és magunk számára bebizonyítottuk, hogy meg akarjuk őrizni anyanyelvünket, hagyományainkat, kulturális értékeinket.

A 2001. évi népszámlálás során büszkén, emelt fővel és tiszta szívvel vallhattuk magunkat Magyarország lojális polgáraitként németnek, közös európai hazánkban.

Rack Ferencné
(a megemlékezésen elhangzott beszéde)

